

Høring av forslag om vern av 9 skogområder i Viken

Innholdsfortegnelse

1. Verneforslag.....	3
2. Hjemmelsgrunnlag.....	4
3. Saksgang.....	5
3.1. Bakgrunn og saksgang for de enkelte verneforslagene.....	6
3.2. Oppstartsmelding, mottatte merknader og Fylkesmannens kommentarer.....	7
4. Endringer etter oppstart av verneplan.....	17
5. Konsekvenser av et vern.....	17
6. Høring.....	18
7. Verneforslag.....	19
7.1. Lekumelva, Indre Østfold kommune.....	19
7.2. Austadmarka, Drammen.....	20
7.3. Leitjernhøgda, Drammen.....	21
7.4. Beia, Nesbyen.....	22
7.5. Rudsbekken, Nesbyen.....	23
7.6. Grønliparken og Ormåsen, Moss kommune.....	24
7.7. Rødsåsen, Moss kommune.....	25
7.8. Vestre Risenhøgda og Fuglemosen, Aurskog-Høland og Marker kommuner.....	27
7.9. Tverrbergkastet utvidelse, Lier.....	28
8. Vedlegg.....	29

1. Verneforslag

Fylkesmannen i Oslo og Viken sender med dette på høring forslag om vern av fem nye naturreservater og fire utvidelser av eksisterende naturreservater i Viken.

De nye områdene som foreslås vernet er:

1. **Lekumelva**, Indre Østfold kommune, ca. 42 daa. Eid av én privat grunneier.
2. **Austadmarka**, Drammen kommune, ca. 1585 daa. Eid av tre private grunneiere.
3. **Leitjernihøgda (tidligere Skaråsen)**, Drammen kommune, ca. 2245 daa. Kommunalt eid og fem private grunneiere.
4. **Beia**, Nesbyen kommune, ca 7785 daa. Eid av 32 private grunneiere og Opplysningsvesenets fond.
5. **Rudsbekken**, Nesbyen kommune, ca 505 daa. Eid av én privat grunneier.

Områdene som foreslås utvidet er:

6. **Grønliparken og Ormåsen** naturreservat, Moss kommune, utvidelse på ca. 21 daa. Eid av én privat grunneier.
7. **Rødsåsen** naturreservat, Moss kommune. Utvidelse på ca. 125 daa. Eid av én privat grunneier.
8. **Vestre Risenhøgda og Fuglemosen** naturreservater, Aurskog-Høland kommune. Utvidelser på ca. 4291 daa. Eid av fem private grunneiere.
9. **Tverrbergkastet** naturreservat, Lier kommune. Utvidelse på ca. 45 daa. Eid av én privat grunneier.

Basert på tilgjengelig kunnskap om naturverdiene i områdene og/eller nye naturfaglige registreringer som er gjennomført i forbindelse med verneplanarbeidet, vurderes områdene å kvalifisere for vern som naturreservat etter naturmangfoldloven.

Det ble meldt oppstart av verneplanarbeid for områdene 6. november 2020.

Områdene er tilbudt for vern av skogeierne selv gjennom ordningen med frivillig vern av skog. Ved frivillig vern forutsettes det at grunneierne og staten blir enige og inngår avtale om erstatning, avgrensing og vernebestemmelser før vernevedtak. Slike avtaler er foreløpig ikke inngått for alle områdene, men skogeierne har akseptert høringen. I løpet av prosessen vil forhandlingene avklare om det er grunnlag for en endelig avtale.

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Meldingen trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for skogvernet. Det ble blant annet lagt til grunn at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene i NINA rapport 54/2002 «*Evaluering av skogvernet*

i Norge». I meldingen ble frivillig vern trukket frem som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge.

I St.meld. nr. 14 (2015-2016) *Natur for livet* sier Regjeringen at den vil videreføre det langsiktige arbeidet med skogvern og øke det frivillige skogvernet. Det ble vedtatt et mål om vern av 10 % av skogarealet i Norge. Så langt er ca. 5 % av all skog i Norge vernet.

2. Hjemmelsgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av lov av 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33-51. I naturmangfoldloven er det hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Vernekategorien naturreservat er den strengeste verneformen, og denne blir normalt brukt for vern av skog.

Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i Statsråd etter naturmangfoldloven § 37, som lyder slik:

Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,*
- b) representerer en bestemt type natur,*
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,*
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller*
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi*

Som naturreservat kan også vernes et område som gjennom fri utvikling eller aktive gjenopprettningstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettningstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det samtidig med vernevedtaket legges frem et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk godtgjørelse til private som bidrar til områdets skjøtsel.

3. Saksgang

I saker med frivillig vern av skog får normalt Fylkesmannen tilbud om vern fra grunneier(e) via deres skogeierorganisasjon. Det blir deretter gjort naturfaglige registreringer i de aktuelle områdene, med mindre det fra tidligere av foreligger tilstrekkelig kunnskap om naturverdiene. Hvis allerede foreliggende kunnskap og/eller nye naturfaglige registreringer viser at området kvalifiserer for vern, fremskaffes skogdata som grunnlag for erstatningsberegninger. Deretter forhandler grunneiere og staten om erstatning, vernegrense og -bestemmelser.

I utgangspunktet skal det inngås avtale mellom skogeier og staten før det blir meldt oppstart av verneplanarbeid. For å sikre tilstrekkelig fremdrift i skogvernarbeidet, har det imidlertid den senere tid blitt meldt oppstart og sendt ut høringsforslag før slike avtaler er inngått. En forutsetning for dette er at grunneierne har gitt aksept for en slik fremgangsmåte.

Den formelle saksbehandlingen skal følge naturmangfoldlovens §§ 41 til 43 og rundskriv T-3/99 fra Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet). Dette kan oppsummeres på følgende måte:

- **Oppstartsmelding:** Fylkesmannen varsler oppstart av verneplanarbeid ved brev til grunneiere og aktuelle etater og organisasjoner, samt kunngjøring i aviser.
- **Offentlig høring:** Et konkret verneforslag sendes på høring ved brev til grunneiere og andre høringsinstanser. Høringsforslaget skal beskrive verneverdier og andre verdier, samt de konsekvensene forslaget antas å få. Det skal følge med forslag til vernekart og verneforskrift, og frist for å komme med merknader skal være minst to måneder.
- **Tilråkning til Miljødirektoratet:** Etter høringen skal Fylkesmannen vurdere innkomne merknader og eventuelt gjøre endringer i forslaget. Eventuelle større endringer må drøftes med grunneierne. Deretter sender Fylkesmannen sin tilråkning til Miljødirektoratet.
- **Tilråkning til Klima- og miljødepartementet (KLD):** Miljødirektoratet vurderer forslaget og sender sin tilråkning til KLD.
- **Forslag om vern:** KLD forbereder saken og legger forslag om vern frem for Kongen i Statsråd.
- **Vedtak om vern** gjøres av Kongen i Statsråd som kongelig resolusjon. Etter vedtaket vil erstatningen bli utbetalt i tråd med avtalen med grunneier.
- **Kunngjøring om vern:** Fylkesmannen sender brev til grunneiere og andre høringsinstanser, samt kunngjør vedtaket i aktuelle aviser. De nye verneområdene blir skiltet og merket.
- **Grensemerking** blir vanligvis gjort av jordskifteretten, som etter begjæring fra Fylkesmannen opptar sak om grensegang for det enkelte område.

3.1. Bakgrunn og saksgang for de enkelte verneforslagene

Oppstartsmelding for alle områdene, ble sendt 6. november 2020.

1. Lekumelva, Indre Østfold kommune
To eiendommer i privat eie med samme grunneier. Området ble naturfaglig kartlagt 15. Oktober 2019. Endelig rapport forelå i mai 2020. Mindre justeringer er foretatt i foreslåtte grenser etter oppstartsmeldingen.
2. Austadmarka, Drammen kommune, Viken
Arealet ble tilbudt for vern 15. mars 2019, og kartlagt i juli og september samme år. Rapport forelå i mai 2020. Området er eid av tre private grunneiere. Tilbudt areal nord for kraftledningen er tatt ut etter at kartleggingsrapporten forelå.
3. Leitjernhøgda (tidligere Skaråsen), Drammen kommune
Arealet ble tilbudt for vern i september 2018, og ytterligere areal i nordøst ble tilbudt i oktober 2019. Det er fem private, samt Drammen kommune, som er grunneiere i verneforslaget. Området ble kartlagt i oktober 2018, og rapport ble ferdigstilt i mai 2019.
4. Beia, Nesbyen kommune
Området ble tilbudt for vern den 23. mars 2018, og kartlagt i juni samme år. Endelig rapport forelå i mai 2019. Området er eid av 32 private grunneiere og Opplysningsvesenets fond. Etter en prosess rundt etablering av sykkelsti og mulig gondol gjennom området ble deler av det tilbudte arealet trukket, og området redusert fra ca 13 000 dekar til ca 7800 dekar. Det ble gjort en ny vurdering av dette arealet hvor rapport forelå i juli 2020.
5. Rudsbekken, Nesbyen kommune
Området ble tilbudt for vern den 25. februar 2019 og kartlagt i mai samme år. Endelig rapport forelå i mai 2020. Det er én privat grunneier som har to eiendommer som inngår i området. Det er inngått avtale med grunneier om vern.
6. Grønliparken og Ormåsen, Moss kommune
Tilbud på utvidelsesområdet *Ormåsen* ble mottatt 2.10.2020. Ormåsen ligger på én eiendom i privat eie. Området er NiN-kartlagt i oktober 2016. Det er gjort noen justeringer i grensene som ble tilbudt slik at speiderhytte oppe på åsen og en bod i nordre del av området holdes utenfor verneforslaget. Det er ikke gjort endringer i grensene etter oppstartsmeldingen. Fylkesmannen foreslår området som en utvidelse av Grønliparken naturreservat.
7. Rødsåsen naturreservat, Moss kommune
Tilbud på utvidelsesområdet ble mottatt 2.10.2020. Tilbudet ligger på én eiendom i privat eie. Området er NiN-kartlagt i november 2016. Det er gjort mindre justeringer i grensene som ble tilbudt. Det er ikke gjort endringer i grensene etter oppstartsmeldingen.

8. Vestre Risenhøgda og Fuglemosen naturreservater, Aurskog-Høland kommune
Forslaget til utvidelser ligger på fire eiendommer i privat eie. Området har blitt tilbudt henholdsvis i mars 2019 (to eiendommer), mars 2020 og september 2020. Søndre del av området ble naturfaglig kartlagt oktober 2019, mens den nordre delen ble kartlagt i april 2020. Avtale om vern ble inngått i oktober 2020.
9. Tverrbergkastet naturreservat, Lier kommune
Området ble tilbudt for vern 6. oktober 2020. Utvidelsen ligger på én eiendom som også har areal i eksisterende reservat. Arealet er kartlagt i forbindelse kalkskogkartlegging og NIN-kartlegging i 2018 og i forbindelse med konsekvensutredninger i området. Samtidig med den foreslåtte utvidelsen foreslås det også å oppdatere verneforskriften til dagens standard.

3.2. Oppstartsmelding, mottatte merknader og Fylkesmannens kommentarer

Oppstart av arbeid med områdene ble meldt den 6. november 2020, med frist for å komme med merknader den 30. november 2020. I tillegg var områdene Hvalpåsen, Hagaevju, Råbjørn, Styggvassdalen, Sørbråten, Thorshaug, Nannestad kappelangård, Ramsåsen, Rudskampen og Narvestaddalen med i oppstartsmeldingen, men disse vil bli sendt på høring ved en senere anledning. Oppstartsmeldingene ble sendt til grunneiere og aktuelle lokale og regionale etater og organisasjoner. Verneplan ble også kunngjort i aviser og på Fylkesmannens hjemmeside.

Under gis et sammendrag av mottatte innspill til områdene som legges ut på høring, og Fylkesmannens respektive kommentar.

Landbruksdirektoratet ønsker at det fremkommer hvordan aktuelle verneforslag nyttes i landbrukssammenheng. Dersom landbrukshensyn ikke ivaretas i utkast til forskrift, ber de om at det begrunnes i høringsdokumentene. Dette gjelder f.eks. skogsbilveier til bakenforliggende arealer, traktorveier i forbindelse med jordbruk, samt interesser knyttet til stølsdrift, beite og reindrift. Dersom det foreslås beiteforbud, ber de om en begrunnelse. Landbruksdirektoratet påpeker at det må vurderes adgang til vedlikehold, merking og rydding av veier/ferdselsårer gjennom verneforslaget. De ønsker generelt unntak for motorferdsel i forbindelse med uttransportering av syke og skadde bufe. Landbruksdirektoratet forutsetter at Fylkesmannens landbruks- og reindriftsfaglige kompetanse involveres i utforming av forskrift.

Fylkesmannens kommentar:

Skogsbilveier m.v.: I området Beia har det kommet innspill om driftsveier for å ivareta bakenforliggende skog. Det samme gjelder for bruk av skogsbilveier i området

Austadmarka. I området Rudsbekken har Fylkesmannen på eget initiativ justert avgrensningen for å ivareta driftsvei/traktorvei for adkomst til naboeiendom.

Det har for øvrig ikke fremkommet ønsker om midlertidige driftsveitrasèer i forbindelse med hogst utenfor eller i «bakenforliggende» skogarealer. Skulle slike behov oppstå, vil dette bli vurdert ved dispensasjon.

Beiting: Beiting foreslås tillatt i område: Beia, Rudsbekken, Leitjernhøgda, Austadmarka, Tverrbergkastet og Vestre Risenhøgda og Fuglemosen, beiteforbud i sone foreslås i utvidelsesarealet av Rødsåsen, beiting foreslås som ikke tillatt i område: Lekumelva.

Fylkesmannen ønsker begrensninger i beitebruk, der områdene har fuktig/slitasjesvak vegetasjon, som i edelløvskog, på leiremark (raviner), på sandmark, frisk kildepåvirket mark, sumpskog eller torvmark (myr). Tråkk av storfe / hest og beiting, særlig av geit, kan gi skader på vegetasjon og mark - og således være i strid med verneformålet. Fylkesmannen foreslår, på bakgrunn av overnevnte, bestemmelsene om beiting i høringsutkastene.

Utsetting av saltsteiner til bufe, gjerdning og motorferdsel i forbindelse med dette, eller uttransport av syke/skadde dyr aksepteres der beiting er tillatt.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har avdekket at det ligger energiresurser og -anlegg i nærheten av flere av områdene, og NVE ber om at de aktuelle verneforskriftene får standard bestemmelse som åpner for drift, vedlikehold og oppgradering av anleggene.

Lekumelva: Det finnes ingen konflikter i det foreslåtte verneområdet. Vernegrensen ligger nært en 11 kV distribusjonslinje vest i området. Elvia AS har områdekonsesjon i området.

Austadmarka: Det finnes ingen konflikter i det foreslåtte verneområdet. Det ligger et 50 kV regionalnett nær vernegrensen mot Drammen. Glitre energi nett AS har områdekonsesjon i området.

Skaråsen: Det finnes ingen konflikter i det foreslåtte verneområdet. Elvia AS har områdekonsesjon i området. Transmisjonsnettet L0445 Flesaker-Tegneby ligger nært vernegrensen i nord.

Rudbekken: Det finnes ingen konflikter i det foreslåtte verneområdet. Hallingdal kraft nett AS har områdekonsesjon i området. Glitre energi nett AS eier en 66 kV regionallinje som ligger nært vernegrensen sør-øst for området. Sør-øst for området ligger Jernbaneverkets transformatorstasjon JBV Nesbyen.

Tverrbergkastet (utv.): Vernegrensen går langs magasinet Holsfjorden. Holsfjorden driftes i forbindelse med kraftproduksjon. Som følge av at eksisterende verneområde grenser til

samme magasin er det ingen gjenstående konflikter. Glitre energi nett AS har områdekonsesjon i området.

Fylkesmannens kommentar: Fylkesmannen forholder seg til enigheten som er oppnådd sentralt om bestemmelsene om drift og vedlikehold m.m. av kraftanlegg. I tilfeller der kraftlinjen med tilhørende ryddebredde ligger utenfor vernegrensen, er det forutsatt at vernet ikke hindrer vanlig drift og vedlikehold. Der det er behov for det tas det inn bestemmelser om at det kan søkes om nødvendig motorferdsel for drift og vedlikehold og at motorferdsel ved akutt utfall kan foregå dersom det er behov for det.

Glitre energi Nett AS har elektriske anlegg innenfor og tett opptil området *Austadmarka* i Drammen kommune og tett opptil området *Rudbekken* i Nesbyen kommune. De viser til at det må sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg i de aktuelle verneforskriftene, uten at det må søkes dispensasjon. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre disse oppgavene. Der det er etablert luftledninger innenfor eller tett opp til verneområdet, må det også kunne utføres nødvendig skogrydding for sikker drift av luftledningen i tråd med gjeldende føringer knyttet til anleggs- og områdekonsesjon. Tilsvarende der det er etablert kabelanlegg må det sikres mulighet for graving for reparasjon av disse.

Fylkesmannens kommentar: For området *Rudsbekken* kan Fylkesmannen ikke se at et vern kommer i konflikt med drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende nettanlegg i området. Kraftledningen ligger i god avstand fra verneforslaget med vei og/eller jernbane imellom. For *Austadmarka* ser vi at det kan være eldre adkomstveier som det er behov for å bruke for å komme til anlegget ved drift og vedlikehold, og ved akutt utfall. For motorferdsel i forbindelse med dette er det tatt inn et unntak om at dette kan omsøkes for normal drift og vedlikehold, mens for akutt utfall kan slik ferdsel skje uten søknad i forkant. Det skal imidlertid meldes fra til forvaltningsmyndigheten i etterkant.

Elvia har innspill til områdene Lekumelva og Ormåsen

Lekumelva: Elvia har en høyspenningsluftledning (distribusjonsnett) som går på grensen til/utenfor verneområdet.

Ormåsen: Nettselskapet har en høyspenningskabel vest for verneområdet. Slik vi leser kartet er ikke kabelen innenfor verneområdet.

I verneplanenes bestemmelser må det sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av

eksisterende energi og nettanlegg. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre disse oppgavene. For de nevnte verneområdene som krysses av luftledninger, må det også kunne utføres nødvendig skogrydding for sikker drift av luftledningen. Alle slike arbeider må kunne utføres uten at det må søkes dispensasjon fra vernebestemmelsene.

Fylkesmannens kommentar: Kraftlinjene med tilhørende ryddebelte ligger i sin helhet utenfor vernegrensen i de to aktuelle områdene. Ved *Lekumelva* er det tatt inn unntaksbestemmelse om drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende kraftanlegg inntil verneområde. Motorferdsel i forbindelse med akutt utfall kan skje uten søknad i forkant. Det er dermed forutsatt at vernet ikke hindrer vanlig drift og vedlikehold. Ved eventuelle oppgraderinger og fornyelser som berører reservatet, mener Fylkesmannen at dette må behandles etter søknad, noe som normalt vil falle inn under verneforskriftens § 8. Det antas at slike dispensasjoner under normale omstendigheter vil kunne gis.

Statnett har innspill til *Skaråsen* (nå *Leitjernhøgda*)

Skaråsen: Statnett er berørt ved at verneområdet er foreslått opprettet ca. 13 meter fra det klausulerte ryddebeltet for skog/byggeforbudsbeltet til 300 kV – transmisjonsnettleddningen mellom Flesaker og Tegneby transformatorstasjoner. Klausuleringsbeltet til ledningen er 40 meter bredt, 20 meter til hver side for senter av ledningen. Det klausulerte ryddebeltet vil bli ryddet for skog med noen års mellomrom.

Ledningen Flesaker - Tegneby ble satt i drift i 1959, og på sikt er det påregnelig med fornyelse av ledningsanlegget. Dette innebærer sannsynligvis at det må bygges en ny ledning parallelt med den eksisterende før den gamle eventuelt rives. Endelig løsningsvalg blir foretatt etter konsesjonsprosess etter energiloven.

Med hensyn til drift og vedlikehold av ledningen ser Statnett positivt på at Fylkesmannen har trukket verneområdet noe ut der verneområdet går i parallell langs ledningen. Men Statnett ber om at det også må sikres plass til fremtidig utvikling/fornyelse av det elektriske anlegget ved at grensen for verneområdet legges et stykke utenom eksisterende transmisjonsnettleddning, eller tas konkret høyde i forskriften for at ny ledning kan komme gjennom det foreslåtte verneområdet.

Det er av stor betydning at det i forskriften gis et generelt unntak fra vernebestemmelsene for drift og vedlikehold på energianlegg i og inntil verneområdet. Videre må det være åpning for oppgradering og fornyelse av ledningene.

Statnett ber om at traseer frem til ledningstrase og høyspentmaster, sammen med ledningens skogryddebelte, tas inn i vernekartet og at det gis et generelt unntak fra vernebestemmelsene når det gjelder motorisert ferdsel etter konkrete traseer slik som vedtatt i kongelig resolusjon av 23.06.2020, saksnr. 19/3624, om vern av Rupefjell og Selslinatten naturreservat i Notodden kommune i Vestfold og Telemark og Kongsberg kommune i Viken fylke.

Fylkesmannens kommentar: Fylkesmannen ser at det kan være behov for traséen i nordøst for å nødvendig motorferdsel langs kraftledningstraséen. Vi har derfor gjort en mindre justering slik at denne traséen holdes utenfor verneforslaget. Videre har vi trukket vernegrensen noe mer tilbake fra kraftledningens ryddebelte. Etter vår vurdering er med dette ferdsel langs kraftledningen ivaretatt ved at alle traséer er holdt utenom. Vi kan imidlertid ikke se at det er aktuelt/mulig å legge en evt. ny kraftledning lenger opp i denne skråningen av hensyn til terrenget. Det er heller ikke ønskelig mtp. verneverdiene og det bør eventuelt sees på andre løsninger her.

Språkrådet: har kommentarer til noen av områdene;

Ormåsen: Navnet *Ormåsen* er ikke registrert i Statens stedsnavnsregister (SSR) eller herredsregisteret, men dersom det er et navn som er kjent og brukt lokalt, har ikke språkrådet noen merknader til at det benyttes som navn på verneområdet.

Rudbekken: Navnet passer på området, men språkrådet mener skrivemåten må bli *Rudsbekken* i samsvar med vedtatt skrivemåte for naturnavnet.

Rødsåsen: Språkrådet gjør oppmerksom på at navnet på det eksisterende naturreservatet ikke er registrert i SSR.

Tverrbergkastet: Språkrådet gjør oppmerksom på at navnet på det eksisterende naturreservatet ikke er registrert i SSR.

Risenhøgda og Fuglemosen: Språkrådet viser til at de eksisterende verneområdene består av åsen Vestre Risenhøgda og myren Vestre Fuglemåsan. Dersom begge navnene skal beholdes i det utvidede og sammenslåtte reservatet, tilrår språkrådet *Vestre Risenhøgda og Vestre Fuglemåsan* naturreservat i samsvar med den fulle skrivemåten av naturnavnene i SSR. Dette blir imidlertid et svært langt og tungt navn, og språkrådet anbefaler Fylkesmannen å kontakte lokalkjente i området for å prøve å finne et navn som vil være dekkende for det nye verneområdet.

Språkrådet har ingen merknader til skrivemåten på de øvrige områdene.

Fylkesmannens kommentar: Når det gjelder *Ormåsen*, så er dette et lokalt navn som brukes om området. Vi foreslår for øvrig å slå sammen *Ormåsen* med eksisterende verneområde *Grønliparken naturreservat*. Vi foreslår fellesnavn *Grønliparken og Ormåsen naturreservat*.

Rudsbekken: Fylkesmannen har i tråd med Språkrådets anbefaling endret navnet til *Rudsbekken*.

Rødsåsen: Fylkesmannen legger til grunn at navnet blir meldt inn i SSR i forbindelse med et vedtak om utvidelse av naturreservatet.

Tverrbergkastet: Fylkesmannen legger til grunn at navnet blir meldt inn i SSR i forbindelse med et vedtak om utvidelse av naturreservatet.

Vestre Risenhøgda og Fuglemosen: Vi er enige i at *Vestre Risenhøgda og Vestre Fuglemåsan naturreservat* er et langt og tungt navn. Fylkesmannen har hatt området navn oppe til diskusjon i prosessen, og kommet frem til at de eksisterende reservat-navnene er kjente og ønskelig å videreføre. Det eksisterende reservatet skrives *Vestre Fuglemosen*, og vi foreslår å videreføre denne skrivemåten. Både vestre og østre Fuglemåsan er for øvrig innenfor verneforslaget, slik at vi foreslår å fjerne "vestre". Vi foreslår dermed *Vestre Risenhøgda og Fuglemosen naturreservat* som nytt navn på området.

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF): DMF er i denne sammenhengen opptatt av at mineralressurser som har eller kan ha verdi ved uttak og utnyttelse, blir hensyntatt i verneprosessen.

Rudsbekken: DMF bemerker at det ligger et forekomstområde for løsmasser i form av sand- og grus tett på det foreslåtte verneområdet. DMF vurderer at et eventuelt vern av området ikke vil være til hinder for videre utnyttelse av dette forekomstområdet.

Austadmarka: DMF bemerker at det generelle området i Drammen har vært gjenstand for en betydelig leteaktivitet etter mineralske ressurser. Nordøst for området ligger Kobbervikdalen, hvor gamle gruveområder vitner om kommersiell aktivitet. Området ved *Austadmarka* ligger oppå, eller i umiddelbar nærhet til tre registreringer for jern- og basemetaller. Jernregistreringen Skjeldrum ligger innenfor det foreslåtte verneområdet, mens registreringer for Austadtjern og Dunkeldalen ligger langs grensen, henholdsvis registrering for jern og basemetaller. Det foreligger ikke videre informasjon om disse registrerte forekomstene, og NGU har ikke utført noen ytterligere vurdering av betydning som ressurs. Disse forekomstene ble alle sist oppdatert pr 17.01.1997, og betydningen ble vurdert/oppdatert pr 18.02.2015. DMF har derfor ikke grunnlag til å gjøre ytterligere vurderinger i saken.

Fylkesmannens kommentar: Fylkesmannen tar informasjonen til orientering.

Norsk bergindustri: Understreker viktigheten av at man undersøker områdets eventuelle geologiske forekomster før endelig vedtak fattes. De ber om tilbakemelding på dette, og ønsker svar på om det er foretatt geologiske undersøkelser i det aktuelle området. Ber om at en fremtidig verneforskrift utformes slik at den åpner opp for eventuelle uttak av fremtidige geologiske, drivverdige funn.

Fylkesmannens kommentar: Områdene er sjekket ut i kartverket til NGU, og vi viser også til DMF sin uttalelse. Vi mener på bakgrunn av dette at det foreligger et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å sende områdene på høring for eventuelle innspill om konflikter mellom et vern og geologiske forekomster.

Drammen kommune har merknader til verneforslaget for *Austadmarka*. Kommunen uttaler seg som grunneier på flere av de nærliggende eiendommene, og på vegne av friluftslivsinteressene i området. Kommunen er i utgangspunktet positiv til det foreslåtte verneområdet da det er bra for naturmangfoldet og det sikrer et mye brukt friluftslivsområde. Kommunen viser til at området er et mye brukt nærturområde, og beskriver videre relevante interesser i området som skogsbilveier, foreningshytter, gapahuk, benker, Risdalstårnet m.m. De mener verneforskriften må gjøre det lett å foreta normal drift og vedlikehold av allerede eksisterende infrastruktur for friluftsliv og at må være åpent for motorisert ferdsel på vegnettet i forbindelse med oppsyn, drift og vedlikehold av skogeiendommene og infrastrukturen i området. Drammen kommune anbefaler å ta med Drammen friluftsforum som en høringspart eller som del av referansegruppe inn i prosessen.

Fylkesmannens kommentar: Fylkesmannen har i utformingen av verneforskrift lagt vekt på innspillene fra Drammen kommune, og laget bestemmelser for å ivareta de aktuelle hensynene innenfor de rammene vi har. Fylkesmannen ber på bakgrunn av dette om innspill på foreslåtte vernebestemmelser i høringen. Vi vil ta med Drammen friluftsforum som høringspart, og ta initiativ til ytterligere dialog med dem.

Nesbyen kommune har merknader til verneforslaget for Beia. De viser til at de er blitt holdt orientert om den løpende prosessen, men hevder at kommunens interesser som samfunnsplanlegger har blitt tilsidesatt. De viser til at bærekraft også handler om selvgående lokalsamfunn med en balansert befolkningssammensetning som forvalter menneskelige ressurser og naturressurser for utvikling og verdiskaping. Kommunen viser videre til ulike strategier de har for å motvirke fraflytting, og de ønsker blant annet å understøtte næringsutvikling i tilknytning til utbyggingsområdene i Natten og Tverrlie og på Nes flata. De mener det foreslåtte arealet for skogvern på Beia står i direkte motstrid til den samfunns- og næringsutvikling de har målsatt i kommuneplanens samfunnsdel fra 2018, og at vern av dette skogområdet kan begrense deres arealmessige handlingsrom til næringsareal, folkehelseiltak som turstier og sykkelstier og annen byggeaktivitet. Kommunen mener videre at prosessen med frivillig vern har fått en direkte konsekvens for kommunen ved at de har fått en innsigelse på området Hågeberg, og en indirekte konsekvens ved at det har blitt gjennomført en biologisk mangfold-undersøkelse med funn av *lav nasjonal betydning*. Sistnevnte har alt fått begrensende konsekvenser for et folkehelseiltak som bygging av en sykkelsti gjennom området. Sykkelstien

er nå på plass, men ikke slik kommunen og grunneiere i utgangspunktet ønsket tiltaket innrettet.

På bakgrunn av dette mener Nesbyen kommune på nåværende tidspunkt at de ikke er tjent med at området Beia blir implementert som verneområde.

Fylkesmannens kommentar: Fylkesmannen mener kommunen ikke er tilsidesatt i arbeidet da verneprosessen som nå gjennomføres nettopp skal gi berørte kommuner, grunneiere, interesserorganisasjoner m.m. mulighet for å gi innspill til de foreslåtte verneområdene. For øvrig er et stort areal som var tilbudt for vern allerede tatt ut av prosessen etter ønske/forslag fra kommunen om annen arealbruk i dette området.

Det er ikke riktig at den naturfaglige kartleggingen har funn av lav nasjonal verdi. Kartleggingsrapporten for det opprinnelig tilbudte arealet hadde følgende konklusjon «Beia vurderes samlet å være et skogområde med nasjonalt viktige naturkvaliteter da det utgjør et stort sammenhengende skogområde med stor variasjon og forholdsvis liten påvirkning og innslag av meget gammel skog.». Eksempelvis var det kun 11 av totalt 133 områder som ble vurdert i ordningen med frivillig vern i Norge i 2019 som oppnådde å bli vurdert til å ha nasjonalt viktige naturkvaliteter. Etter at området ble redusert på grunn av ønsket fra kommunen m.fl. om annen bruk av deler av området er imidlertid verdien redusert for det arealet som er igjen til regionalt verneverdig.

Fylkesmannen har for øvrig vanskelig for å se at verneforslaget for Beia begrenser kommunens arealmessige handlingsrom vesentlig. Det er store arealer i Nesbyen kommune og rundt Nesbyen sentrum hvor det ikke er restriksjoner i form av vern etter naturmangfoldloven. I tillegg er deler av det foreslåtte verneområdet svært kupert, høyereliggende og lite tilgjengelig mtp. annen arealbruk. Fylkesmannen vil også vise til at det finnes gode erfaringer med at grunneiere, kommuner, reiseliv og annet næringsliv bruker verneområder som en verdi og attraksjon, fremfor å fokusere på negative konsekvenser av et vern. Vi minner om at bærekraft også innebærer å ta vare på biologisk mangfold. Vi kan for øvrig ikke se at kommunen har pekt på konkrete forslag om annen arealbruk for området eller synliggjort spesielle hensyn som må ivaretas i prosessen, og har derfor ikke gjort justeringer i verneforslaget på bakgrunn av innspillet fra kommunen.

Foreningen til ski-idrettens fremme forventer generelt at forskriftene utformes i henhold til malen for verneforskrifter og at preparering og vedlikehold av eksisterende skiløyper tillates uten søknad, samt at utsetting av kjentmannsposter tillates. Har ellers innspill til et område som ikke er med på denne høringen.

Fylkesmannens kommentar: Miljødirektoratets mal for verneforskrifter for naturreservater legges til grunn ved utarbeidelse av forskrift.

DNT Oslo og Omegn synes det er positivt med vern av områder som gir opplevelsesverdier, men påpeker at områdene også skal brukes. Ønsker mulighet for å vedlikeholde stier og løyper, og mulighet for å holde utsiktspunkter og glenner åpent i terrenget. Har ellers innspill til områder som ikke er med på denne høringen.

Fylkesmannens kommentar: Miljødirektoratets mal for verneforskrifter for naturreservater legges til grunn ved utarbeidelse av forskrift.

Naturvernforbundet i Buskerud er positive til samtlige områder som foreslås vernet, men har noen kommentarer til avgrensning av enkelte områder. Området *Tverrbergkastet* bør utvides betydelig nordover pga. naturverdier i form av rødlistearter og naturtyper. Det bør bestrebes å utvide område *Beia* litt i nordøst for å inkludere forekomster av trollpraktlav (VU) samt den svært viktige lokaliteten *Majormoen V. Sørøst* i området *Skaråsen (Leitjernhøgda)* behøves små justeringer for å sikre leveområdet for ospepigge (VU), samt barlind. For øvrig mener Naturvernforbundet i Buskerud at Løkmyr naturreservat sin forskrift som tillater delvis skogsdrift endres i forbindelse med verneprosessen.

Fylkesmannens kommentar: Fylkesmannen er enig i at flere av de foreslåtte justeringene kan være hensiktsmessige. Fylkesmannen har undersøkt mulighetene for justeringer med grunneierne, og verneforslaget som nå legges fram er det som per nå er tilbudt for vern. *Løkmyr* og *Leitjernhøgda* vil få en felles verneforskrift.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) støtter opprettelse av samtlige områder ved oppstartsmeldingen 6. November 2020. NOA er positive til forslaget ved *Vestre Risenhøgda* og *Fuglemosen* da det omfatter all verdifull eldre skog på de tilbudte eiendommene.

Fylkesmannens kommentar: Fylkesmannen tar informasjonen til orientering.

Gry Mile Jakobsen og Tom Helgesen har innspill til området *Leitjernhøgda (Skaråsen)*. De eier hytte i området som er holdt utenfor vernet. De er i utgangspunktet svært positive til opprettelse av et naturreservat i området. De regner med at de fremdeles kan hogge fyringsved til hytta i området og frakte varer opp hit slik som i dag, dvs. med søknad om dispensasjon etc. langs nåværende skitrasé. De håper eksisterende stier og løyper i området kan opprettholdes. De mener gapahuken ved Øvre Leitjern ideelt sett burde vært flyttet lenger vest. De mener det hadde vært fint om det ble gitt tillatelse i verneforskriften til å opprettholde utsiktspunktet mot Skoger og Vestskauen fra for eksempel Leitjernshøgda. De mener det er

potensiale for utvidelse av verneområdet mot vest. De mener det foreslåtte navnet Skaråsen passer dårlig og foreslår i stedet Leitjernsfjellet eller Leitjernhøgda naturreservat.

Fylkesmannens kommentar: Felles for både vedhogst og transport av varer m.m. til hytter innenfor naturreservatet, samt de som ligger omsluttet av verneområdet, er at dette kan gjøres, men det kreves en søknad og tillatelse slik at man sikrer at dette gjøres på en måte som ikke er negativt for verneverdiene. Eksisterende stier og løyper kan opprettholdes og vedlikeholdes uten søknad. Vi har lagt inn en bestemmelse om at det kan søkes om å flytte gapahuken til en mer egnet plassering, og foreslår at utsiktspunkt kan opprettholdes på et punkt avmerket på vernekartet. Fylkesmannen er enig i at *Leitjernhøgda* kan være et mer dekkende navn, og har derfor foreslått det navnet på området i denne høringen.

Vegar Blyverket:

Viser til at verneforslaget vil hindre skogsdrift for grunneiere gnr/bnr 71/10, 71/17 og 81/1 med flere. Foreslår at man trekker vernegrensen til 71/16 vestover til den kommer cirka på linje med de andre teigenes vernegrense slik at eierne av de andre teigene har mulighet til videre skogsdrift av skogene sine. Kommenterer videre at verneområdet tar med slåtteeng på eiendom 71/16. Foreslår at verneområdet ikke tar med kulturlandskap.

Fylkesmannens kommentar: Fylkesmannen har gjort mindre justeringer på eiendom 71/16 for en bedre avgrensning mot kulturlandskapet. For øvrig bemerker vi at det vil være tillat med beiting innenfor verneområdet. Grunneier av 71/16 ønsker at hele arealet der det er bakenforliggende skog vernes dersom det skal tilbys skog for vern. Fylkesmannen foreslår derfor at det kan åpnes for uttransport av bakenforliggende skog på eksisterende driftsvei gjennom dette området etter søknad, jf. vedlagte forslag til verneforskrift.

4. Endringer etter oppstart av verneplan

Navneendring

Området *Skaråsen* har byttet navn til *Leitjernihøgda* etter innspill til oppstartsmeldingen, jf. over. *Rudbekken* har byttet navn til *Rudsbekken* etter innspill fra Språkrådet. Vi foreslår *Vestre Risenhøgda* og *Fuglemosen naturreservat* for utvidelsene og sammenslåingen av reservatene *Vestre Risenhøgda* og *Vestre Fuglemosen*.

Grenseendringer

Det er gjort mindre justeringer i grensene for områdene *Rudsbekken*, *Leitjernihøgda*, *Beia* og *Lekumelva*. Justeringene i *Rudsbekken* og *Leitjernihøgda* er gjort for å holde kjøretraseer/traktorveier utenfor, mens for *Beia* er det gjort mindre justeringer for en bedre grense rundt bygninger/kulturlandskap inntil verneområdet. Det er gjort mindre justeringer ved *Lekumelva* for å tilpasse vernegrensa til jordekantene.

5. Konsekvenser av et vern

Ved opprettelse av verneområder beholder grunneier eiendomsretten, men det legges restriksjoner på hvilke aktiviteter og tiltak som kan gjennomføres i verneområdet. Naturreservat er den strengeste verneformen etter naturmangfoldloven. I naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene. Verneforskriftene innebærer et generelt forbud mot hogst, bygge- og anleggsvirksomhet og motorferdsel. Det er variasjoner i restriksjonsnivået i verneforskriftene for områdene. Dette avhenger av områdets vernekvaliteter, brukerinteresser, eksisterende tilrettelegging, anlegg og innretninger. Verneforskriftene varierer derfor mellom de ulike områdene. Det vises for øvrig til verneforslaget for det enkelte området.

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndigheten i verneområdet. Fylkesmannen er forvaltningsmyndighet for de fleste verneområder, men myndigheten er i noen tilfeller delegert til kommunen. Alle kommuner kan be om å få delegert forvaltningsmyndigheten for verneområder i sin kommune dersom de ønsker det. Ved denne høringen er det relevant å nevne at Moss kommune har forvaltningsansvar i sin kommune, og Indre Østfold har forvaltningsansvar for noen av verneområdene innenfor sin kommune.

I hovedsak er det den naturlige dynamikken som skal bestemme utviklingen i reservatene, og Fylkesmannen vurderer derfor at behovet for skjøtsel vil være begrenset. Behov for forvaltningsplan og skjøtsel vil bli vurdert fortløpende etter eventuelt vern, og ved behov vil det bli søkt om midler fra Miljødirektoratet på vanlig måte.

6. Høring

I det følgende er hvert av verneforslagene kort beskrevet med informasjon om området generelt, verneverdier og andre interesser. Det er også vedlagt konkrete forslag til verneforskrifter og kart med forslag til vernegrenser.

Foreliggende forslag til verneområder og vernebestemmelser er utarbeidet på bakgrunn av de naturfaglige registreringene, dialog med grunneiere og innspill ved melding om oppstart. Forskriftene og avgrensingene som sendes på høring er omforent med grunneierne, men både forskrift, avgrensing og kart vil være gjenstand for videre drøftinger under høringen.

Alle som måtte ønske det, kan komme med en uttalelse til verneforslagene. Fylkesmannen ber spesielt om synspunkter på:

- Områdenavn
- Eventuelle konflikter med andre interesser. Vi ber om at eventuelle konflikter beskrives mest mulig konkret, for eksempel hvilken del av området det særlig er knyttet konflikt til, og hvilke justeringer av bestemmelser i forskriften som vil være nødvendig for å løse eller redusere konflikten.
- Forskriftene og eventuelle merknader til spesielle forhold i det aktuelle området. Også her ber vi om mest mulig konkrete opplysninger og forslag til mulige løsninger.
- Avgrensing av områdene
- Eventuelle behov for skjøtsel og tiltak, samt innspill til forvaltningen av områdene.
- Eventuelle feil i høringsutkastet.

Med bakgrunn i innkomne merknader og opplysninger, samt drøftinger med grunneierne, vurderer Fylkesmannen behovet for å justere verneforslagene. Det tas deretter sikte på å oversende Fylkesmannens endelige verneforslag til Miljødirektoratet i mars 2021.

Frist for å avgi uttalelse er 22. februar 2021. Uttalelser sendes skriftlig til:

**Fylkesmannen i Oslo og Viken, postboks 325, 1502 Moss
eller
fmovpost@fylkesmannen.no.**

**Vi gjør oppmerksom på at Fylkesmannen skifter navn fra 1. januar 2021 til Statsforvalter. Det vil også være mulig å sende din uttalelse til vår nye epost-adresse:
sfovpost@statsforvalteren.no**

7. Verneforslag

7.1. Lekumelva, Indre Østfold kommune

Kommune: Indre Østfold

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Lokal verdi

Areal: 42 daa

Berørte eiendommer: Indre Østfold kommune: 175/1 og 173/1

Lekumelva ligger i Indre Østfold kommune, på ca. 60-90 moh., vest for Mysen.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som har særskilt betydning for biologisk mangfold i form ved at det inneholder høyproduktiv gammel og lavereliggende skog med rik markvegetasjon, og med et stort innslag av edelløvtrær.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Området utgjør et lavereliggende og høyproduktivt skogareal i en bratt leirskrent på sørøstsiden av Lekumelva. De største kvalitetene ved området er at det inneholder høyproduktiv gammel edelløvskog på ustabil rik leire med en god forekomst av død ved.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Fylkesmannen og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Brukerinteressene er særlig knyttet til skogbruk. Ut fra Fylkesmannens kjennskap, benyttes området per i dag ikke til beite.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF.

I vest grenser området til ryddebeltet for 11kV distribusjonslinje. Fylkesmannen forholder seg til enigheten som er oppnådd sentralt om bestemmelsene om drift og vedlikehold m.m. av kraftanlegg, og har dermed foreslått bestemmelser i verneforskriften som ivaretar disse interessene.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Eidsberg.

7.2. Austadmarka, Drammen

Kommune: Drammen

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Regional verdi

Areal: 1585 daa

Berørte eiendommer: 20/1, 22/16, 24/1, 63/3.

Austadmarka ligger i Drammen kommune, sør for Drammen by og øst for Konnerud. Området ligger på ca 215-330 moh.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et skogområde som representerer en bestemt type natur i form av produktiv barskog og som inneholder truet, sjelden og sårbar natur. Området er lavereliggende, og vegetasjonen er variert og med større innslag av rikere skogtyper som kalkbarskog. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand og videreutvikle de.

Området er kartlagt og vurdert til å ha regional verdi. Området er interessant å ta vare på da det fyller manglende naturtyper i skogvernet og inneholder lavlandsskog, høybonitetsskog og biologisk gammel skog.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Fylkesmannen og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern og Fylkesmannen vurderer at kan inngå i et verneområde.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Området er mye brukt til friluftsliv og har flere tilretteleggingstiltak knyttet til dette med merkede og umerkede stier, skiløyper, lysløyper, informasjonsskilt, benker, gapahuk og utsiktstårn. Idrettsforeningene Hellas har foreningshytte, såkalt Hellashytta, ved veien rett utenfor verneforslaget. Det går en skogsbilvei gjennom det forslåtte verneområdet som også er mye brukt til friluftsliv, og det er skogbruksinteresser i området. Det ligger en speiderhytte innenfor området i sørvest.

Området ligger på, eller i umiddelbar nærhet til tre registreringer for jern- og basemetaller. Jernregistreringen Skjeldrum ligger innenfor det foreslåtte verneområdet, mens registreringen for Austadtjern og Dunkeldalen ligger langs grensen, henholdsvis registrering for jern og basemetaller.

Området grenser i nord til ryddebeltet til en 50kV kraftledning. Fylkesmannen forholder seg til enigheten som er oppnådd sentralt om bestemmelsene om drift og vedlikehold m.m. av kraftanlegg, og har dermed foreslått bestemmelser i verneforskriften som ivaretar disse interessene.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Drammen.

7.3. Leitjernhøgda, Drammen

Kommune: Drammen

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Regional verdi

Areal: 2245 daa

Berørte eiendommer: 215/56 m.fl., 218/45, 223/1, 223/5, 223/46, 224/3 m.fl.

Leitjernhøgda ligger i Drammen kommune, på åsen mellom Drammenselva og innsjøen Eikeren. Området ligger fra 420-580 moh.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et skogområde som representerer en bestemt type natur i form av gammel og lite påvirket skog med forekomster av gammel granskog på middels og høyere bonitet med tildels mye død ved. Videre er formålet å bevare ei særlig og lavtliggende bakkemyr dominert av rome (Løkmyr).

De største kvalitetene ved området er knyttet til gammel granskog på middels og høy bonitet og det er samlet vurdert som et verneverdig område med regional verdi. Området vil bidra spesielt til å fylle mangler i skogvernet knyttet til gammel granskog og gammel lavlandsblandingsskog.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Fylkesmannen og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern og Fylkesmannen vurderer at kan inngå i et verneområde.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det er skiløyper, traktorveier, stier, og en gammel hestevei innenfor verneforslaget. Videre ligger det 2 hytter innenfor verneforslaget, samt to hytter på egne eiendommer som er holdt utenom verneforslaget. Det ligger også en gapahuk ved Øvre Leitjern, og en sikringsradiomast sør for Øvre Leitjern. For øvrig er andre interesser i området knyttet til skogbruk, samt at det er nedbørfelt til et reservannverk.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Drammen (tidligere Nedre Eiker). Deler av området er sikringsone for nedbørfelt til reservevannverk.

7.4. Beia, Nesbyen

Kommune: Nesbyen

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Regional verdi

Areal: 7785 daa

Berørte eiendommer: 71/10, 71/14, 71/16, 71/17, 72/27, 76/13, 76/16, 76/24, 76/48, 76/52, 76/67, 76/89, 76/90, 76/91, 76/92, 76/93, 81/1, 81/13, 81/15, 81/17, 83/1, 84/1, 86/43, 86/45, 86/66, 87/5, 87/14, 87/17, 87/18, 87/25, 87/28, 89/28

Området ligger Nesbyen kommune, sørvest for Nesbyen sentrum og strekker seg fra ca. 200 – 1100 moh.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et skogområde som representerer en bestemt type natur i form av gammel og lite påvirket naturskog som inneholder truet, sjelden og sårbar natur. Området er forholdsvis stort og strekker seg fra lavereliggende skogområder i øst til høyfjell i vest med tilhørende variasjon i vegetasjon. Det er en målsetting å ta vare på denne variasjonen og beholde og videreutvikle verneverdiene i mest mulig urørt tilstand.

Området som nå er aktuelt for vern er kartlagt og vurdert til å ha regional verneverdi. Området er interessant å ta vare på da det fremstår urørt og blant annet oppfyller mangler i skogvernet knyttet til rik blandingskog, gammel furuskog og gammel granskog.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Fylkesmannen og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern og Fylkesmannen

vurderer at kan inngå i et verneområde. Deler av området som tidligere var tilbudt for vern og kartlagt for naturverdier er tatt ut på grunn av etablering av sykkelsti og mulig gondol.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Området fremstår i hovedsak som urørt. Det går en traktorvei gjennom området i øst (Påverudveien) og en sti gjennom området over Beia, samt opp Bjørnaskard. Nord for området er det en sykkelsti fra Syningen og til Nesbyen under etablering. Øvrige interesser er knyttet til jakt og skogbruk. Kommunen har kommentert at de har interesser i området og at vern vil begrense deres handlingsrom i arealplanleggingen, uten at det er spesifisert mer konkret hva som ligger i dette.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde, samt reindrift (LNFR) i kommuneplanen for Nesbyen. Deler av arealet har hensynssone med faresone – ras- og skredfare.

7.5. Rudsbekken, Nesbyen

Kommune: Nesbyen

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Regional

Areal: 505 daa

Berørte eiendommer: 45/1 og 74/4

Området ligger i Nesbyen kommune, i lia på østsiden av Hallingdalselva, ca 3 km nord for Nesbyen sentrum.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av lavereliggende, produktiv barskog. Naturreservatet har kvaliteter knyttet til eldre, kalkrik skog og arter som har sitt leveområde i slike miljøer. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand.

Området er verdisatt til regionalt viktig og fyller i høy grad mangler i skogvernet. Verdiene er særlig knyttet til eldre rik lågurt gran- og furuskog og delvis knyttet til stor variasjon i gradienten oppover lisen.

Avgrensning

Avgrensningen er foretatt etter dialog mellom Fylkesmannen og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern og Fylkesmannen

vurderer at kan inngå i et verneområde. Det er gjort mindre justeringer av grensen i nordvest for å holde en traktorvei utenfor verneforslaget.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det er ikke registrert større inngrep i området. Området grenser mot vei og traktorvei i vest. Det går noen gamle hesteveier i området som det er åpnet for at kan vedlikeholdes.

Det ligger et forekomstområde for løsmasser i form av sand- og grus tett på det foreslåtte verneområdet. DMF har vurdert at et eventuelt vern av området ikke vil være til hinder for videre utnyttelse av dette forekomstområdet.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde, samt reindrift (LNFR) i kommuneplanen for Nesbyen. Deler av arealet har hensynssone med faresone – ras- og skredfare.

7.6. Grønliparken og Ormåsen, Moss kommune

Kommune: Moss

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Ikke kartlagt/gitt verdi

Areal: 61 daa (Utvidelse ca. 21. Dekar)

Berørte eiendommer: Moss kommune: 1/2829 og 1/2831

Grønliparken og Ormåsen ligger i Moss kommune, på Søndre Jeløy.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt naturtype i form av en velutviklet edelløvskog i Grønliparken, og rik blandingsskog i Ormåsen. Området har særlig betydning for biologisk mangfold med et rikt artsmangfold og trær av grove dimensjoner.

Utvidelsesområdet omfatter en østvendt skråning med høyproduktiv blandingsskog med relativt stor treslagsvariasjon. I den sørlige delen av forslaget er det innslag av trær med store dimensjoner. Dette området vil kunne utvikle seg til et frodig, lite skogsområde med grunnlag for mye biologisk mangfold.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Fylkesmannen og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert automatisk fredede eller nyere tids kulturminner innenfor verneforslaget.

Inngrepsstatus og andre interesser

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk og friluftsliv. Det er etablert en speiderhytte på toppen av Ormåsen. Den foreslåtte grensa vil gå utenfor bruksområdet til speideraktivitetene på åsen.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Moss.

7.7. Rødsåsen, Moss kommune

Kommune: Moss

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Ikke kartlagt/gitt verdi

Areal: 443 daa (utvidelse ca. 125 daa)

Berørte eiendommer: Moss kommune: 1/2831, 1/2832, 1/2833

Verneforslaget er en utvidelse av Rødsåsen naturreservat, som ligger i Moss kommune, på Søndre Jeløy.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av et skogområde på permiske bergarter i de mest sommervarme strøk av landet, med eksponert beliggenhet inntil Oslofjorden. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Utvidelsen omfatter et areal med lavereliggende, høyproduktivt skogareal på næringsrikt jordsmonn. Dette vil kunne utvikle seg til et frodig skogsområde med grunnlag for mye biologisk mangfold. Verneforslaget totalt sett representerer et variert skogareal med en høy treslagsvariasjon. Skogtypene spenner fra fattig furuskog, edelløvskog og høybonitet barskog.

Geologisk ligger Jeløya i Oslofeltet. Lavabergartene er næringsrike for planter, og dette gir opphav til et næringsrikt jordsmonn. Dette, i kombinasjon med et gunstig klima, danner grunnlag for en frodig vegetasjon. Søndre Jeløy ligger i overgangen mellom kystklima og innlandsklima, noe som gir relativt milde vintre og varme somre.

Avgrensning

Avgrensningen er foretatt etter dialog mellom Fylkesmannen og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern.

Kulturhistoriske verdier

Det er registrert et automatisk fredet gravminne innenfor utvidelsesforslaget. Det er også registrert en røys som sannsynligvis er en rydningsrøys av uvis alder. Denne har et uavklart vern som kulturminne.

Inngrepsstatus og andre interesser

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite og friluftsliv. Området ligger innenfor Søndre Jeløy landskapsvernområde. Landskapsvernforskriften er ikke til vesentlig hinder for drift av gårdsskogene, selv om det legges visse føringer for skjøtselen.

Det vil bli aktuelt å vurdere begrensninger av beite i utvidelsesarealet. I høringsforslaget er det foreslått beiteforbud i dette området på grunn av slitasjesvak vegetasjon. Dette er i tråd med tilsvarende vurderinger i regionen. Tråkk av husdyr under slike forhold kan føre til alvorlig skade på vegetasjonen, noe som vil være i strid med verneformålet. Av denne grunn er beiting ikke tillatt i reservater i regionen med tilsvarende jordsmonn/ vegetasjon. Beiting er tillatt i barskogreservatene på morene/grunnfjell som har vegetasjon som er mer robust mot tråkk- og slitasjeskader. Dette gjelder det store flertallet av skogreservatene. Det vil dermed være aktuelt å grense ut arealet av enga, og la den ligge i landskapsvernområdet.

Søndre Jeløy tilbyr rike muligheter for et variert friluftsliv i kort avstand fra Moss byområde, og både lokalbefolkningen og tilreisende benytter seg av området. Det er mange etablerte stier på Rødsåsen, og enkelte brukes svært mye av turgåere. Andre deler av det eksisterende reservatet er mer utilgjengelige og er derfor mer skjermet for ferdsel og slitasje. Det er ønskelig å opprettholde slike "lommer" av skjermede områder, og det skal ikke legges opp til økt ferdsel her. Moss kommune har vedtatt egne ferdselsregler for Søndre Jeløy landskapsvernområde. Forskriften tillater ikke ridning eller annen bruk av hest i landskapsvernområde og Rødsåsen. Sykling er tillatt på turveier som er merket gang-/sykkelveg. Det er ingen aktuelle stier innenfor verneforslaget hvor det er tillatt med sykling per i dag. Det foreslås derfor å videreføre bestemmelse fra eksisterende reservat der bruk av sykkel, hest og kjerre og ridning er forbudt.

Fylkesmannen foreslår forbud mot bålbrekking, da det er ønskelig at død ved skal bli liggende i reservatet og utvikle seg naturlig.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF. Fylkesmannen kan heller ikke se at det foreslåtte vernet er i konflikt med kjente energiressurser.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Moss.

7.8. Vestre Risenhøgda og Fuglemosen, Aurskog-Høland og Marker kommuner

Kommune: Aurskog-Høland og Marker

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Regional verdi

Areal: ca. 6941daa (utvidelse ca. 4291daa)

Berørte eiendommer: Marker kommune: 1/7, 1/10, 1/18, Aurskog-Høland kommune: 137/4, 137/12, 137/23, 137/24, 43 og 140/1.

Verneforslaget er en utvidelse og sammenslåing av Vestre Risenhøgda og Vestre Fuglemosen naturreservater. Selve forslaget ligger sør i Aurskog-Høland kommune, på grensen mot Marker.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et skogområde som representerer en bestemt type natur i form av gammel barskog og større, uberørte nedbørsmyrer med et plantegeografisk interessant område. Området har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det har stor variasjon i vegetasjon.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

De viktigste vernekvalitetene er knyttet til gammel naturskog av furu, eldre granskog og ospesuksesjoner. Det er også viktige kvaliteter knyttet til myr, myrkant og noe sumpskog. Området er lavereliggende, godt arrondert og av relativt stor størrelse.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Fylkesmannen og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert automatisk fredede eller nyere tids kulturminner innenfor verneforslaget.

Inngrepsstatus og andre interesser

Brukerinteressene i området er særlig knyttet til skogbruk og jakt. Ut fra Fylkesmannens kjennskap, benyttes området per i dag ikke til beite.

Det er 5 hytter/bygninger innenfor verneforslaget. En vei kommer inn fra sør i Vestre Risenhøgda. Det er også flere traktorveier i verneforslaget. Det er avmerket noen stier på vernekartet og disse skal kunne vedlikeholdes i form av vegetasjonsrydning.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF. Fylkesmannen kan heller ikke se at det foreslåtte vernet er i konflikt med kjente energiresurser.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Aurskog-Høland.

7.9. Tverrbergkastet utvidelse, Lier

Kommune: Lier

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Ikke kartlagt/gitt verdi.

Areal: 45 daa (utvidelsen)

Berørte eiendommer: 191/5 og 192/1

Området ligger i Lier kommune, i lia ned mot Holsfjorden. Den foreslåtte utvidelsen er et mindre areal nordover fra eksisterende reservat.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et skogområde som representerer en bestemt type natur i form av produktiv og artsrik barskog og som inneholder truet, sjelden og sårbar natur. Området er lavereliggende, og vegetasjonen er variert og med større innslag av rikere skogtyper som lågurtskog. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand og videreutvikle de.

Arealet er kartlagt i forbindelse kalkskogkartlegging og NIN-kartlegging i 2018 og i forbindelse med konsekvensutredninger i området. De viktigste verdiene knytter seg til gammel lavlandsgranskog og rik edellauvskog og vil supplere verneverdiene i eksisterende reservat.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Fylkesmannen og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det er ikke kjente inngrep innenfor det foreslåtte verneområdet. Andre interesser i området er skogbruk og jakt.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Lier.

8. Vedlegg

- Kart og forskrift for Lekumelva, i Indre Østfold kommune
- Kart og forskrift for Austadmarka, Drammen kommune
- Kart og forskrift for Leitjernhøgda, Drammen kommune
- Kart og forskrift for Beia, Nesbyen kommune
- Kart og forskrift for Rudsbekken, Nesbyen kommune
- Kart og forskrift for Grønliparken og Ormåsen, Moss kommune
- Kart og forskrift for Rødsåsen, Moss kommune
- Kart og forskrift for Vestre Risenhøgda og Fuglemosen, Aurskog-Høland og Marker kommuner
- Kart og forskrift for Tverrbergkastet, Lier kommune